Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

15 септември 2016 година*

„Преюдициално запитване — Държавни помощи — Дългосрочни споразумения за закупуване на електроенергия — Компенсации за доброволно прекратяване — Решение на Комисията, с което се констатира съвместимостта на държавна помощ с вътрешния пазар — Проверка от националния съд на законосъобразността на помощта — Годишна корекция на невъзвръщаемите разходи — Момент на вземане предвид на принадлежността на производител на енергия към група от дружества“

По дело C-574/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) с акт от 8 октомври 2014 г., постъпил в Съда на 11 декември 2014 г., в рамките на производство по дело

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

срещу

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, F. Biltgen, A. Borg Barthet и E. Levits, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 27 януари 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., от A. Jodkowski, adwokat,

— за Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, от Z. Muras и A. Walkiewicz, в качеството на представители,

— за полското правителство, от B. Majczyna, M. Rzotkiewicz и E. Gromnicka, в качеството на представители,

* Език на производството: полски.

— за Европейската комисия, от K. Herrmann, P. Němečková и R. Sauer, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 април 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 107 ДФЕС и на член 4, параграф 3 ДЕС във връзка с разпоредбите на Решение 2009/287/ЕО на Комисията от 25 септември 2007 година относно държавна помощ, предоставена от Полша като част от споразумения за закупуване на електроенергия, и държавната помощ, която Полша планира да предостави във връзка с компенсация за доброволното прекратяване на споразумения за закупуване на електроенергия (ОВ L 83, 2009 г., стр. 1).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (наричано по-нататък „PGE“) и Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (председателя на Комисия за енергийно регулиране, Полша, наричан по-нататък „председателят на КЕР“) относно определянето на размера на годишната корекция на компенсацията за 2009 г., която PGE има право да получи за разходи, наречени „невъзвръщаеми“.

Правна уредба

Правото на Съюза

Съобщение относно методологията за анализ на държавните помощи, свързани с невъзвръщаемите разходи

3 Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 27, 1997 г., стр. 20) е приета с цел да осигури наличие на конкурентен и конкурентоспособен пазар на електроенергия. В някои държави членки транспонирането на тази директива е придружено от публични помощи в полза на националните предприятия, действащи в сектора на електроенергията.

4 В този контекст на 26 юли 2001 г. Комисията приема съобщение относно методологията за анализ на държавните помощи, свързани с невъзвръщаемите разходи (наричана по-нататък „Методологията на невъзвръщаемите разходи“).

5 Съгласно точка 2, параграф 6 от Методологията на невъзвръщаемите разходи същата има за предмет да уточни метода, който Комисията възнамерява да използва при прилагането на правилата на Договора за функционирането на ЕС в областта на държавните помощи по отношение на мерките за помощи, предназначени да компенсират стойността на задължения или гаранции, по отношение на които възниква риск от неизпълнение вследствие на отварянето за конкуренция на сектора на електроенергията, установен с Директива 96/92.

6 В раздел 3 от методологията се уточнява, че понятието „невъзвръщаеми разходи“ се отнася до задълженията или гаранциите за дейността, които могат на практика да приемат редица форми: дългосрочни договори за закупуване, инвестиции, направени при скрита или явна гаранция за

продажба, както и инвестиции, направени извън сферата на обичайната дейност. По-специално в точка 3.3 от посочената методология се предвижда, че за да представляват допустими невъзвръщаеми разходи, които могат да бъдат приети от Комисията, тези задължения и гаранции за дейността трябва:

„[…] да бъдат изложени на риск от неизпълнение поради разпоредбите на Директива 96/92. За да бъдат квалифицирани като невъзвръщаеми разходи, задълженията и гаранциите следователно трябва да станат неикономични поради действието на Директивата и трябва да оказват значително влияние на конкурентоспособността на съответното предприятие. Наред с останалото това трябва да води до наличието на счетоводни записи (например резерви), планирани да отразят очакваното влияние на тези задължения и гаранции.

По-специално, когато в резултат от задълженията и гаранциите в отсъствието на помощ или преходни мерки би могла да бъде застрашена жизнеспособността на предприятията, се счита, че посочените задължения и гаранции отговарят на изискванията съгласно предходния параграф.

Ефектът от такива задължения и гаранции върху конкурентоспособността или жизнеспособността на предприятията ще се оценява на консолидирана основа. За да могат задълженията или гаранциите да представляват невъзвръщаеми разходи, трябва да бъде възможно установяването на причинно-следствена връзка между влизането в сила на Директива 96/92 и трудностите, които изпитват заинтересованите предприятия да изпълняват или да подсигурят съобразяването с тези задължения или гаранции. За да установи наличието на такава причинно-следствена връзка, Комисията взема предвид спадането на цените на електроенергията или загубата на пазарен дял на тези предприятия. Задълженията или гаранциите, изпълнението на които е било невъзможно независимо от влизането в сила на Директивата, не са невъзвръщаеми разходи“.

7 Съгласно точки 4.2, 4.3 и 4.5 от параграф 4, пета алинея от Методологията на невъзвръщаемите разходи:

„4.2 Системата за изплащане на помощта трябва да отчита бъдещото развитие на конкуренцията. Това развитие ще може да се оцени по-специално с помощта на количествени индикатори (цени, пазарен дял, други подходящи фактори, определени от държавите членки). Тъй като промените в условията на конкуренция имат непосредствено ефект върху размера на съответните невъзвръщаеми разходи, сумата на изплатената помощ естествено ще бъде обусловена от развитието на една реална конкуренция, а изчисляването на помощта, която да се изплати във времето, ще трябва да отчита промените в съответните индикатори, с което да се оцени степента на постигнатата конкуренция.

4.3 Държавата членка се задължава да предоставя на Комисията годишен доклад, в който по-специално се посочва развитието на конкурентното положение на нейния пазар на електроенергия и по-конкретно, установените изменения на относимите количествени фактори. В този годишен доклад се отразяват изчисленият размер на невъзвръщаемите разходи, взети предвид за съответната година, както и сумите на изплатените помощи.

[…]

4.5 Максималният размер на помощите, които могат да бъдат изплатени на дадено предприятие за компенсиране на невъзвръщаемите разходи, трябва да бъде посочен предварително. При определянето на този размер трябва да се отчита евентуалното увеличаване на производителността на съответното предприятие.

Също така предварително трябва да бъдат установени по ясен начин точният способ за изчисляване и финансиране на помощите за компенсиране на невъзвръщаемите разходи, както и максималният срок на тяхното изплащане. Нотификацията на тези помощи трябва да посочва по-конкретно по какъв начин при изчисляването на невъзвръщаемите разходи са отчетени промените в съответните индикатори, изброени в точка 4.2“.

Решение 2009/287

8 Член 1 от Решение 2009/287 относно дългосрочни споразумения за закупуване на електроенергия, сключени между държавния оператор на полската енергийна мрежа, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (наричан по-нататък „PSE“), и определен брой дружества, действащи в съответния сектор, гласи следното:

„1. Споразуменията за закупуване на електроенергия между [PSE] и дружествата, посочени в приложение 1 към [Ustawa o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (закона за правилата, определящи покриването на разходите, направени от предприятията във връзка с предсрочното прекратяване на споразуменията за закупуване на електроенергия) от 29 юни 2007 г. (Dz. U. от 2007 г., № 130, pos. 905, наричан по-нататък „законът KDT“)] представляват държавна помощ по смисъла на член [107, параграф 1 ДФЕС] за производителите на електроенергия.

2. Държавната помощ, посочена в […] параграф 1, е била предоставена неправомерно и е несъвместима с [вътрешния] пазар“.

9 Член 4 от това решение гласи:

„1. Компенсацията, предвидена в закона [KDT], представлява държавна помощ по смисъла на член [107, параграф 1 ДФЕС] за производителите на електроенергия, изброени в допълнение 2 към закона.

2. Държавната помощ, посочена в […] параграф 1, е съвместима с [вътрешния] пазар въз основа на методологията на невъзвръщаемите разходи.

3. Максималният размер на компенсацията, предвиден в закона [KDT], е сумата след приспадане на общите приходи, реализирани от активите в рамките на PPA [споразуменията за закупуване на електроенергия], която е на разположение за покриване на инвестиционните разходи“.

Полското право

10 През 90-те години за модернизирането на полската електроенергийна инфраструктура са били необходими значителни инвестиции. Финансовото положение на националните производители не им е позволявало да извършат такива инвестиции, така че те са сключили с PSE дългосрочни споразумения за изкупуване на електроенергия (наричани по-нататък „СИЕ“).

11 По силата на тези споразумения съответните производители на електроенергия са се задължили да създадат нови производствени мощности, да модернизират оборудването си и да доставят на PSE фиксиран минимален обем електроенергия от съответните електроцентрали. От своя страна, PSE се е задължило да закупува най-малко договореното минимално количество електроенергия на цена, основана на принципа за пренасянето на разходите върху клиента.

12 След влизането в сила на Директива 96/92 в закона KDT е предвидена възможност за посочените в приложение 1 от него производители да прекратят СИЕ, сключени с PSE.

13 По-конкретно относно производителите, които са прекратили по собствена инициатива посочените споразумения, законът KDT въвежда право на компенсиране на невъзвръщаемите разходи, съгласно предвидените в него условия. Производителите на електроенергия, които са страна по СИЕ, по този начин могат всяка година да ползват такава компенсация за период от време, който по принцип съответства на срока на предварително прекратеното СИЕ.

14 Съгласно закона KDT компенсацията трябва да покрива невъзвръщаемите разходи. По-конкретно посоченият в този закон механизъм за компенсиране предвижда изплащането на аванс на производителя във връзка с невъзвръщаемите разходи, в съответствие с предложения размер, който обаче не трябва да надвишава определения в посочения закон, а след това и на годишна корекция в съответствие с размера на аванса, която се изплаща от председателя на KEP въз основа по-специално на действителния финансов резултат.

15 За тази цел председателят на KEP определя размера на дължимата компенсация за съответната година. Поради това производителите трябва или да възстановят част от аванса на системата, или да им бъдат определени допълнителни средства. На следващо място, в края на периода на корекцията се изготвя окончателен отчет за изплатените и дължими на производителя суми, който е под формата на окончателна корекция.

16 Член 2, точка 12 от закона KDT определя като „невъзвръщаеми разходи“ разходите на производителя, непокрити от приходите, получени от продажбата на произведената електроенергия, резервни мощности и системни услуги на конкурентния пазар след предсрочното прекратяване на СИЕ и възникнали за него от инвестициите, извършени до 1 май 2004 г., в активи за производството на електроенергия.

17 Член 32, параграф 1 от закона KDT, в който се определя механизмът за изчисляване на корекцията на невъзвръщаемите разходи за производителите, които участват в група от дружества, предвижда следното:

„В случай че производителят, сключил споразумение за прекратяване, е включен в състава на група от дружества, при изчисляването на невъзвръщаемите разходи се вземат предвид величините, означени със символите „N“, „SD“, „R“ и „P“, посочени в член 27, параграф 1, по отношение на всеки производител и субект, включен в състава на групата от дружества, осъществяващ икономическа дейност в областта на производството на електроенергия на територията на Полша в производствените единици, посочени в приложение 7 към настоящия закон“.

18 В приложение 1 към закона KDT се съдържа списък на производителите, които са страни по СИЕ, и се уточняват свързаните с тези споразумения производствени единици.

19 В приложение 7 към този закон се съдържа списък на производствените единици, които се вземат предвид при изчисляване на невъзвръщаемите разходи на производителите, като този списък трябва да се вземе предвид при коригирането на невъзвръщаемите разходи.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

20 От акта за преюдициално запитване се установява, че PGE, което към момента на настъпване на обстоятелствата по спора в главното производство е упражнявало дейността си под името Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A., и Elektrownia Bełchatów S.A. (наричано по-нататък „ELB“) не са участвали в същата група от дружества през периода, през който PGE е поело задълженията,

при възстановяването на които са породени невъзвръщаемите разходи, разглеждани в спора по главното производство. Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. е посочено в приложение 1 към закона KDT като производител и страна по СИЕ с PSE. Що се отнася до ELB, неговите производствени единици са посочени в приложение 7 към същия закон и там това дружество е упоменато като участващо в холдинговото дружество BOT, т.е. различна група от тази, към която принадлежи PGE. Към датата на приемане на закона KDT обаче, както и към датата на приемане на Решение 2009/287, PGE и ELB са участвали в една и съща група.

21 ELB не е било страна по СИЕ с PSE и поради това няма статута на „производител“ по смисъла на закона KDT. За сметка на това то представлява „образувание“ по смисъла на член 32 от закона, чийто финансов резултат се взема предвид при коригиране на невъзвъщаемите разходи на даден производител, спрямо който се прилага посоченият закон.

22 С решение от 30 юли 2010 г. председателят на KEP определя размера на годишната корекция на невъзвръщаемите разходи за PGE на 24 077 793 PLN (полски злоти) (около 4 988 900 EUR) за 2009 г. В приложение на член 32 от закона KDT той е извършил корекция на невъзвръщаемите разходи на PGE, което участва в група от дружества, съгласно определението по член 2, параграф 1 от посочения закон. Съгласно констатациите на председателя на KEP през 2009 г. ELB е принадлежало към същата група от дружества като PGE и е взело участие в програмата за държавни помощи, без обаче да е получило средства за покриване на невъзвръщаемите разходи.

23 PGE подава жалба пред Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд, Полша, Варшава), с която иска да се измени решението на председателя на KEP. По-конкретно то иска годишната корекция на невъзвръщаемите разходи да бъде определена в размер на 116 985 205 PLN (около 26 435 046 EUR) или решението да бъде изцяло отменено. В жалбата си PGE твърди, че член 32, параграф 1 от закона KDT се прилага само към образувания, които съгласно приложение 7 към посочения закон са определени като представляващи група от дружества. Според PGE, доколкото съгласно това приложение ELB не участва в групата от дружества, към която принадлежи PGE, председателят на KEP няма основание да извърши корекция на невъзвръщаемите му разходи, като вземе предвид финансовия резултат на ELB.

24 С решение от 4 юни 2012 г. Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд, Варшава) уважава жалбата на PGE и определя размера на корекцията на невъзвръщаеми разходи на 116 985 205 PLN (около 26 435 046 EUR).

25 Председателят на KEP подава жалба срещу това решение пред Sąd Apelacyjny w Warszawie (Апелативен съд, Варшава), който я отхвърля с решение от 17 януари 2013 г. В него апелативният съд приема, че за да се вземе предвид при корекцията на невъзвръщаемите разходи действителният финансов резултат на друго образувание, е необходимо към момента на приемането на закона KDT това образувание да е участвало в същата група от дружества като PGE. Съгласно обаче приложение 7 към посочения закон, към което препраща член 32 от същия, за целите на изчисляването на корекцията на компенсацията за невъзвръщаемите разходи ELB не може да се счита като участващо в същата група от дружества като PGE.

26 На 15 юли 2013 г. председателят на KEP подава касационна жалба пред запитващата юрисдикция, Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша), срещу решението на Sąd Apelacyjny w Warszawie (Апелативен съд, Варшава) от 17 януари 2013 г. Според него, за да се извърши тълкуване на понятието „група от дружества“ по смисъла на член 2, параграф 1 от закона KDT, трябва не да се извърши препращане към приложение 7 към закона KDT, а да се вземат предвид само образуванията, които към момента на влизане в сила на посочения закон са принадлежали към дадена група от дружества.

27 За сметка на това, както е видно от точки 3.3 и 4.2 от Методологията на невъзвръщаемите разходи, тези разходи трябва да се изчисляват при отчитане на действителната принадлежност на производителите на електроенергия, за които се прилага законът KDT, към група от дружества за всяка година, за която се извършва корекция на невъзвръщаемите разходи. Като се има предвид обаче, че към датата на приемане на решението на председателя на KEP PGE принадлежи към същата група от дружества като ELB, финансовият резултат на последното трябва да бъде взет предвид при коригиране на размера на невъзвръщаемите разходи на PGE.

28 При тези условия Sąd Najwyższy (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 107 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС и с член 4, параграф 2 от Решение [2009/287] да се тълкува в смисъл, че ако Европейската комисия признае, че държавна помощ е съвместима с общия пазар, националната юрисдикция не е компетентна да проверява дали националните разпоредби, признати за допустима държавна помощ, са съвместими с положенията, съдържащи се в [Методологията на невъзвръщаемите разходи]?

2) Следва ли член 107 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС и с член 4, параграфи 1 и 2 от Решение [2009/287], тълкувани с оглед на точки 3.3 и 4.2 от [Методологията на невъзвръщаемите разходи], да се разбират в смисъл, че при осъществяването на програмата за държавна помощ, призната от Европейската комисия за съвместима с общия пазар, годишната корекция на невъзвръщаемите разходи на производителите, които са част от групи от дружества, се извършва, като се има предвид, че от съществено значение е единствено принадлежността на производителя към групата от дружества съгласно състоянието, представено в приложенията към правния акт, който е предмет на оценка от Комисията, или всяка година, когато се извършва корекция на невъзвръщаемите разходи, следва да се отчита фактическата принадлежност към този момент на получателя по програмата за държавна помощ, свързана с невъзвръщаеми разходи, към групата от дружества с участието на други производители, обхванати от тази програма?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

29 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 107 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС, във връзка с член 4, параграф 2 от Решение 2009/287, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, когато във връзка с Методологията на невъзвръщаемите разходи Комисията е разгледала схема за държавни помощи и я е обявила за съвместима с вътрешния пазар преди нейното прилагане, националните административни органи и юрисдикции при прилагането на разглежданата помощ от тяхна страна да извършват проверка за нейната съвместимост с принципите, съдържащи се в тази методология.

30 За да се отговори на този въпрос, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда в рамките на въведената с Договора за функционирането на ЕС система за контрол на държавните помощи националните юрисдикции, от една страна, и Комисията, от друга страна, изпълняват задачи, които взаимно се допълват, но са различни (вж. в този смисъл решение от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 27 и цитираната съдебна практика).

31 По-конкретно до окончателното решение на Комисията националните юрисдикции следят за опазването на правата на правните субекти от евентуално неспазване от страна на държавните органи на забраната, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС (решение от 21 ноември 2013 г.,

Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 28 и цитираната съдебна практика). За тази цел те могат да бъдат сезирани със спорове, в производствата по които са длъжни да тълкуват и прилагат понятието за „държавна помощ“, посочено в член 107, параграф 1 ДФЕС, с цел да определят дали дадена държавна мярка, въведена без да се държи сметка за процедурата на предварителен контрол, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС, следва да бъде подложена на тази процедура (вж. в този смисъл решение от 18 юли 2007 г., Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, т. 50 и цитираната съдебна практика).

32 За сметка на това националните юрисдикции не са компетентни да се произнасят относно съвместимостта на мерки за помощи или относно схема за държавни помощи с вътрешния пазар. Всъщност съгласно трайно установената практика на Съда тази преценка е от изключителната компетентност на Комисията, която действа под контрола на юрисдикциите на Съюза (вж. в този смисъл решения от 18 юли 2007 г., Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, т. 51 и 52 и цитираната съдебна практика и от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 28 и цитираната съдебна практика).

33 Важно е да се припомни също, че прилагането на разпоредбите на Съюза в областта на държавните помощи се основава на задължението за лоялно сътрудничество между националните юрисдикции, от една страна, и Комисията и юрисдикциите на Съюза, от друга, като в рамките на това сътрудничество всички те действат в рамките на възложените им в Договора задачи. Както следва от член 4, параграф 3 ДЕС, в рамките на това сътрудничество националните юрисдикции трябва да вземат всички общи или специални мерки, които да гарантират изпълнението на произтичащите от правото на Съюза задължения, и да се въздържат да приемат мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Договора. Така националните юрисдикции трябва по-специално да се въздържат от приемането на решения, които са в противоречие с решение на Комисията, дори ако то има временен характер (вж. решение от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 41).

34 В случая, както е видно от акта за преюдициално запитване, запитващата юрисдикция иска да установи дали трябва да се преценява съвместимостта на схемата за помощи, предвидена в национален закон като закона KDT, с принципите, съдържащи се в Методологията на невъзвръщаемите разходи, въпреки че Комисията в своето Решение 2009/287 вече е установила съвместимостта ѝ с вътрешния пазар.

35 В това отношение следва да се подчертае, че след като е приела в член 1 от посоченото решение, че разглежданата по главното производство схема за компенсиране представлява „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС в полза на производителите на електроенергия, Комисията окончателно е одобрила тази схема, като е приела в член 4, параграф 2 от посоченото решение, че компенсациите за невъзвръщаемите разходи са съвместими с вътрешния пазар, по-конкретно „въз основа на методологията на невъзвръщаемите разходи“.

36 При тези условия да се позволи на национална юрисдикция в рамките на прилагането на схема за държавни помощи, като разглежданата в главното производство, да се произнесе от своя страна относно съвместимостта на такава схема с вътрешния пазар, по същество би означавало на тази юрисдикция да се предостави правомощието да замени със собствена преценка извършената от Комисията преценка, в случая с нейното Решение 2009/287. Поради това на посочената юрисдикция би се позволило, в нарушение на цитираната в точка 32 от настоящото решение съдебна практика, да засегне запазената за Комисията изключителна компетентност, що се отнася до преценката на съвместимостта на държавните помощи с вътрешния пазар.

37 Нещо повече, да се признае на национална юрисдикция възможността да извършва такава преценка по-конкретно би довело до това тя да надвиши пределите на собствените си правомощия, целящи да се гарантира спазването на правото на Съюза относно държавните

помощи, посочени в точка 31 от настоящото решение, както и да наруши задължението за лоялно сътрудничество с институциите на Съюза, посочено в точка 33 от настоящото решение. Всъщност не би могло да се изключи — какъвто впрочем, изглежда, е настоящият случай — че извършената от съответната национална юрисдикция проверка може да доведе до приемане на решение, влизащо в противоречие с приетото от Комисията решение, което, от друга страна, е окончателно.

38 Безспорно, когато Комисията се произнася по съвместимостта на дадена схема за държавни помощи с вътрешния пазар, не би било изключено взетата предвид от тази институция фактическа обстановка да претърпи изменение между момента, в който тя извършва проверка на посочената фактическа обстановка, и момента, към който приема окончателното си решение. Едно такова обстоятелство действително може да бъде от естество да накара националната юрисдикция, на която е възложено да провери дали съответната мярка попада в одобрената схема за помощи, да се запита доколко е релевантно в това отношение решението на Комисията.

39 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 53 от заключението си, един такъв проблем не може да бъде преодолян чрез предоставянето на националните юрисдикции на запазени за Комисията правомощия, а напротив, решението трябва да се търси в очертаването на взаимно допълващите се, но и различни задачи, припомнени в точки 30—33 от настоящото решение, които те изпълняват в областта на държавните помощи.

40 По този начин, ако изпитва съмнения относно тълкуването на решение на Комисията, с което дадена мярка е определена като държавна помощ, националната юрисдикция може да поиска разяснения от посочената институция или според обстоятелствата може или трябва съгласно член 267, втора и трета алинея ДФЕС да отправи преюдициално запитване до Съда относно тълкуването на член 107 ДФЕС (вж. в този смисъл по-специално решения от 11 юли 1996 г., SFEI и др., C-39/94, EU:C:1996:285, т. 50 и 51 и от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 44).

41 С оглед на предходните съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 107 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС, във връзка с член 4, параграф 2 от Решение 2009/287, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, когато във връзка с Методологията на невъзвръщаемите разходи Комисията е разгледала схема за държавни помощи и я е обявила за съвместима с вътрешния пазар преди нейното прилагане, националните административни органи и юрисдикции при прилагането на разглежданата помощ от тяхна страна да извършват проверка за нейната съвместимост с принципите, съдържащи се в тази методология.

По втория въпрос

42 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 4, параграфи 1 и 2 от Решение 2009/287, във връзка с Методологията на невъзвръщаемите разходи, трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като тези по главното производство изисква при определяне на годишната корекция на компенсацията за невъзвръщаемите разходи, изплащана на производител, който принадлежи към група от дружества, да се отчита тази принадлежност и следователно финансовият резултат на тази група към момента, когато Комисията е разгледала съвместимостта на системата за компенсиране на невъзвръщаемите разходи с вътрешния пазар, или по-скоро към датата на извършването на корекцията.

43 За да се даде полезен за запитващата юрисдикция отговор, следва да се припомни, че тя иска да се установи какви критерии се прилагат, за да се изчисли с оглед на фактическата обстановка по главното производство размерът на годишната корекция на компенсацията за невъзвръщаемите разходи за 2009 г., които са признати на PGE съгласно закона KDT.

44 Както става ясно от акта за преюдициално запитване, запитващата юрисдикция по-специално следва да определи дали за целите на това изчисление трябва да се приеме „статичен“, или по-скоро „динамичен“ подход. В първия случай следва да се вземе предвид само структурата на групата от дружества, така както е описана в приложение 7 към закона KDT и въз основа на която Комисията е одобрила разглежданата по главното производство схема за държавни помощи. Във втория случай дължимата на PGE сума по компенсацията трябва да бъде коригирана съответно с оглед на финансовите резултати на ELB, което, въпреки че не е било упоменато в посоченото приложение като принадлежащо към същата група като PGE, е било част от нея през 2009 г. и към датата на приемане на решението от 30 юли 2010 г. на председателя на KEP, посочено в точка 22 от настоящото решение.

45 В това отношение следва да се посочи, както беше припомнено в точка 35 от настоящото решение, че съгласно член 4, параграф 2 от Решение 2009/287 Комисията е одобрила предвидената от закона KDT схема за компенсиране на невъзвръщаемите разходи, като тази схема е приета за съвместима с вътрешния пазар по-специално „въз основа на методологията на невъзвръщаемите разходи“.

46 От това следва, че за да се уточнят критериите, съгласно които трябва да се изчисли годишният размер на компенсацията за невъзвръщаемите разходи, както и евентуалната окончателна корекция на посочената сума, съответните разпоредби от посоченото решение трябва да се тълкуват във връзка с тази методология.

47 В Методологията на невъзвръщаемите разходи се предвижда двуетапна оценка на държавната помощ, предоставена под формата на компенсация за невъзвръщаемите разходи. Първият етап, който е представен в точка 3 от тази методология, има за цел да бъдат определени разходите, които биха могли да бъдат считани за „невъзвръщаеми разходи“. Вторият етап, който се описва в раздел 4 от посочената методология, касае механизма за изчисление на реалната компенсация, която да бъде изплатена на производителя, който има право на невъзвръщаеми разходи, като се взема предвид развитието на реална конкуренция на пазара.

48 Както по същество обаче отбелязва генералният адвокат в точка 63 от заключението си, Методологията на невъзвръщаемите разходи се основава на предположението, че условията на конкуренция на пазара на електроенергия се характеризират със значителна промяна, като по този начин подкрепя вземането предвид на промените, свързани с някои аспекти от посочения пазар в съответната държава членка.

49 По-специално следва да се отбележи, че съгласно точка 4.2 от методологията „[с]истемата за изплащане на помощта трябва да отчита бъдещото развитие на конкуренцията“, което може да се оцени по-специално с помощта на количествени индикатори като цената и пазарния дял. Освен това съгласно същата точка, тъй като промените в условията на конкуренция имат непосредствено ефект върху размера на съответните невъзвръщаеми разходи, „сумата на изплатената помощ естествено ще бъде обусловена от развитието на една реална конкуренция, а изчисляването на помощта, която да се изплати във времето, ще трябва да отчита промените в съответните индикатори, с което да се оцени степента на постигнатата конкуренция“.

50 Също така е важно да се подчертае, че съгласно точка 4.3 от посочената методология държавите членки се задължават да предоставят на Комисията годишен доклад, „в който се посочва развитието на конкурентното положение“ в областта на електроенергията и между другото се

посочват установените изменения на относимите количествени фактори. Този доклад трябва по-специално да съдържа информация относно евентуалните изменения, свързани със структурата на пазара на електроенергия в съответната държава членка.

51 При тези условия, като се има предвид, че съгласно член 4, параграф 2 от Решение 2009/287 последното се основава по-конкретно на Методологията на невъзвръщаемите разходи и че има за цел, както по-специално е видно от съображения 36, 38 и 40 от него, да се прилага по отношение на компенсациите за невъзвръщаемите разходи, които трябва да бъдат платени за периода от 2006 г. до 2025 г., има основание да се приеме, че то следва същата търпяща развитие логика като посочената методология и следователно трябва да се тълкува съгласно „динамичния“ подход.

52 Поради това годишната корекция на компенсацията за невъзвръщаемите разходи трябва да се извършва в съответствие с действителното положение на пазара към момента на изчисляване на тази сума, което предполага да се извърши преценка на развитието на конкуренцията на съответния пазар.

53 От това следва, че Решение 2009/287 трябва да се тълкува в смисъл, че всички промени в структурата на собствеността на дружествата производители на електроенергия попадат в приложното поле на посоченото решение и следователно трябва да бъдат взети предвид от националните органи или юрисдикции при извършване на корекция на годишната сума на компенсацията за невъзвръщаемите разходи.

54 Също така, както правилно посочва Комисията в съдебно заседание за изслушване на устните състезания, самата идея за корекция, за разлика от авансовото плащане, се изразява във вземането предвид на нови обстоятелства, настъпили след предоставяне на компенсацията за невъзвръщаемите разходи, и не може да бъде ограничена единствено до препращане към структурата на групата от дружества, така както е била фиксирана преди това в национален законодателен акт.

55 Освен това вземането предвид на тези обстоятелства при изчисляването на корекцията на компенсацията има предимството да позволи да се избегне предвиденото в член 108 ДФЕС задължителното откриване на процедура за предварителен контрол, когато настъпи и най-малката промяна в структурата на съответните групи от дружества.

56 Предвид гореизложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 4, параграфи 1 и 2 от Решение 2009/287, във връзка с Методологията на невъзвръщаемите разходи, трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като тези по главното производство изисква при определяне на годишната корекция на компенсацията за невъзвръщаемите разходи, изплащана на производител, който принадлежи към група от дружества, да се отчита тази принадлежност и следователно финансовият резултат на тази група към датата на извършването на корекцията.

По съдебните разноски

57 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) **Член 107 ДФЕС и член 4, параграф 3 ДЕС, във връзка с член 4, параграф 2 от Решение 2009/287/ЕО на Комисията от 25 септември 2007 година относно държавна помощ, предоставена от Полша като част от споразумения за закупуване на електроенергия, и държавната помощ, която Полша планира да предостави във връзка с компенсация за доброволното прекратяване на споразумение за закупуване на електроенергия, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, когато във връзка със съобщението на Комисията от 26 юли 2001 година относно методологията за анализ на държавните помощи, свързани с невъзвръщаемите разходи, Европейската комисия е разгледала схема за държавни помощи и я е обявила за съвместима с вътрешния пазар преди нейното прилагане, националните административни органи и юрисдикции при прилагането на разглежданата помощ от тяхна страна да извършват проверка за нейната съвместимост с принципите, съдържащи се в тази методология.**

2) **Член 4, параграфи 1 и 2 от Решение 2009/287, във връзка със съобщението на Комисията от 26 юли 2001 година относно методологията за анализ на държавните помощи, свързани с невъзвръщаемите разходи, трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като тези по главното производство изисква при определяне на годишната корекция на компенсацията за невъзвръщаемите разходи, изплащана на производител, който принадлежи към група от дружества, да се отчита тази принадлежност и следователно финансовият резултат на тази група към датата на извършването на корекцията.**

Подписи